

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

**FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
KATEDRA EKOLOGIE KRAJINY**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Nárůst trestné činnosti a ekonomické škody
v oblasti životního prostředí z pohledu Policie
ČR**

Vypracoval:

Jan Cibulka

Vedoucí bakalářské práce:

doc. RNDr. Miroslav Martiš, CSc.

Most 2012

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ekologie krajiny

Fakulta životního prostředí

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Cibulka Jan

Územní technická a správní služba - kombinované Litvínov

Název práce

**Nárůst trestné činnosti a ekonomické škody v oblasti životního prostředí z pohledu
Policie ČR**

Anglický název

**Increase of criminal activity and economical damage in environment from the point of
view of Policie CR**

Cíle práce

Vyhodnotit současnou situaci v oblasti trestné činnosti a ekonomické škody v životním prostředí a doporučit způsoby minimalizace.

Metodika

Legislativní úpravy - trestná činnost v ŽP

Právní předpisy státních orgánů ve vymezené problematice

Statistické přehledy vývoje trestné činnosti ve sledovaném období

Preventivní opatření státních orgánů

Navrhaná opatření vedoucí ke snížení počtu trestných činů, eliminace ekonomických škod

Harmonogram zpracování

Literární rešerše - říjen 2011

Rozpracování metodiky - listopad 2011

Statistické přehledy - leden 2012

Pracovní koncept návrhů opatření - únor 2012

Koncept BP - březen 2012

Finální verze BP - duben 2012

Rozsah textové části

35 stran

Klíčová slova

trestní činnost, ekonomická škoda, životní prostředí

Doporučené zdroje informací

Trestní zákoník

Legislativa v oblasti ŽP

Statistický systém Policie ČR

Metodické principy EMAS, Agendy 21 a zpracování regionálních rozvojových plánů

Vedoucí práce

Martiš Miroslav, doc. RNDr., CSc.

doc. RNDr. Miroslav Martiš, CSc.

Vedoucí katedry

prof. Ing. Petr Sklenička, CSc.

Děkan fakulty

V Praze dne 29.6.2011

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci na téma „Nárůst trestné činnosti a ekonomické škody v oblasti životního prostředí z pohledu Policie ČR“ vypracoval samostatně za použití uvedené literatury a po odborných konzultacích s doc. RNDr. Miroslavem Martišem, CSc.

V Mostě dne: 30. 4. 2012

.....
Jan Cibulka

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych chtěl poděkovat vedoucímu bakalářské práce doc. RNDr. Miroslavu Martišovi, CSc. za jeho cenné připomínky a rady a odborné vedení při vypracování mé bakalářské práce.

SOUHRN

Vzhledem k nárůstu četnosti trestné činnosti v oblasti životního prostředí jsem se touto prací zaměřil na rozbor platných trestních kodexů a ostatních právních předpisů, které souvisejí s ochranou životního prostředí. Současně se v této práci zabývám statistickým přehledem trestných činů spáchaných v oblasti životního prostředí na území České republiky a s tímto souvisejícími ekonomickými škodami v období od roku 2007 až do roku 2011. Cílem mé práce je snaha zmírnit sledovaný trend využitím úspěšnějších postupů a metod ze strany Policie České republiky při vyšetřování a objasňování těchto trestných činů a to i za účasti všech orgánů státní správy a územní samosprávy.

KLÍČOVÁ SLOVA

trestná činnost, ekonomická škoda, životní prostředí

SUMMARY

With regard to increasing frequency of criminal activities in the environmental sphere I have concentrated in my work to analysis of the valid criminal code and the other laws related to the environment protection. At the same time I deal in this work with the statistical overview of the criminal acts committed in the environmental sphere on the Czech Republic territory and with the related economic damage caused from the year 2007 to 2011. As the goal of my work it is the effort to reduce the monitored trend by application of more successful procedures and methodes of the Czech Republic police in case of investigation and solving of those criminal acts even with the participation of all the state authorities and the territorial self-government.

KEY WORDS

criminal activity, economic damage, environment

OBSAH

ÚVOD	4
1. CÍL PRÁCE A METODIKA	5
1.1. CÍL PRÁCE.....	5
1.2. METODIKA PRÁCE.....	5
2. LITERÁRNÍ REŠERŠE	6
2.1. ZÁKON Č. 40/2009 SB. TRESTNÍ ZÁKONÍK – PRÁVNÍ ÚPRAVA	6
2.2. ZÁKON O TRESTNÍM ŘÍZENÍ SOUDNÍM Č. 141/1961 SB. TRESTNÍ ŘÁD – PRÁVNÍ ÚPRAVA	16
2.3. ZÁKON Č. 200/1990 SB., O PŘESTUPCÍCH – PRÁVNÍ ÚPRAVA.....	18
2.4. PRÁVNÍ PŘEDPISY STÁTNÍCH ORGÁNŮ SOUVISEJÍCÍ S OCHRANOU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ.....	20
3. STATISTICKÉ PŘEHLEDY VÝVOJE TRESTNÉ ČINNOSTI VE SLEDOVANÉM OBDOBÍ V OBLASTI ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	23
3.1. ZÁSADY EVIDENČNĚ STATISTICKÉHO SYSTÉMU KRIMINALITY POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY A ZPŮSOB EVIDENCE.....	23
3.2. SYSTÉM STATISTICKÉHO ČLENĚNÍ TRESTNÝCH ČINŮ V OBLASTI OHROŽENÍ A POŠKOZENÍ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	23
3.3. PŘEHLED ČETNOSTI TRESTNÝCH ČINŮ PROTI ŽIVOTNÍMU PROSTŘEDÍ.....	25
3.4. PŘEHLED EKONOMICKÝCH ŠKOD TRESTNÝCH ČINŮ PROTI ŽIVOTNÍMU PROSTŘEDÍ	27
4. PREVENTIVNÍ OPATŘENÍ STÁTNÍCH ORGÁNŮ V RÁMCI UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	29
4.1. UDRŽITELNÝ ROZVOJ.....	29
4.2. AGENDA 21	30
4.3. PROGRAM ENVIRONMENTÁLNÍHO ŘÍZENÍ A AUDITU.....	30
4.4. REGIONÁLNÍ ROZVOJOVÉ PLÁNY	31
4.5. OPATŘENÍ STÁTNÍCH ORGÁNŮ	31
5. DISKUSE	32
6. ZÁVĚR	36
7. SEZNAM LITERATURY	38

Úvod

Více jak 17 let jsem zaměstnán u Policie České republiky. Danou dobu působím na Obvodním oddělení Územního odboru Policie České republiky v Mostě, kde jsem členem skupiny dokumentace, která se zabývá zpracováním nápadu trestné činnosti spáchané ze strany známého pachatele. Své zkušenosti bych rád zapracoval do mé bakalářské práce.

Legislativa řešení trestných činů je upravena na úseku trestního práva, které je souhrnem právních norem a stanovuje tresty fyzických osob, jenž se proti společnosti proviní. Trestní právo je společně se správním právem součástí veřejného práva a dělí na trestní právo procesní a trestní právo hmotné. Trestní právo je tedy jedním z odvětví právního řádu České republiky, jehož cílem je upravovat chování a postavení subjektů v právních vztazích, které vznikají a uskutečňují se v souvislosti s realizací podstatné části výkonné moci ve státě.

Trestní právo hmotné vymezuje, co je trestným činem a jaký trest může být za jeho porušení stanoven. Hlavním pramenem trestního práva hmotného je trestní zákoník č. 40/2009 Sb. v platném znění, kdy hlavním účelem trestního práva je především udržování pořádku a bezpečnosti ve společnosti.

Trestní právo procesní obsahuje normy upravující trestní řízení, tedy zákonem stanovený postup při zjišťování trestných činů a jejich pachatelů, při ukládání trestů pachatelům a při samotném výkonu těchto trestů. Základním vztahem v trestním právu procesním je vztah mezi osobou, proti níž se vede trestní řízení a státními orgány činnými v trestním řízení. Hlavním pramenem trestního práva procesního je zákon o trestním řízení soudním (trestní řád) č. 141/1961 Sb. v platném znění.

Ohrožení a poškození životního prostředí je upraveno v trestním zákoníku č. 40/2009 Sb. v platném znění, kde trestné činy na úseku životního prostředí jsou obsaženy v jeho druhé tzv. zvláštní části, s tím, že jednotlivé trestné činy jsou uvedeny v osmé hlavě tohoto zákoníku.

Ekonomické škody vzniklé v souvislosti s pácháním trestné činnosti v oblasti životního prostředí mě vedly k zaměření mé práce na tuto předmětnou oblast a problematiku.

1. Cíl práce a metodika

1.1. Cíl práce

Cílem této práce je zmapovat a vyhodnotit trestnou činnost a ekonomické škody v oblasti životního prostředí ve sledovaném období tj. od roku 2007 do roku 2011, navrhnout opatření vedoucí ke snížení počtu trestných činů a k eliminaci ekonomických škod. Tato práce by měla potvrdit nárůst trestné činnosti na úseku životního prostředí a poukázat na navrhovaná opatření, která by v případě jejich aplikace do praxe mohla vzrůstající trend zmírnit.

1.2. Metodika práce

První část práce obsahuje literární rešerši, která je zpracována na základě studia zákonů a příslušných právních předpisů v oblasti životního prostředí, například trestní zákon, zákon o přestupcích, zákon o životním prostředí a podobně.

Na literární rešerši navazuje část práce zabývající se statistickými přehledy vývoje trestné činnosti v mém zvoleném období let 2007 až 2011 v oblasti životního prostředí. V této části práce byla použita analýza, porovnání a vyhodnocení dat získaných ze statistického systému Policie ČR.

Následuje část, kde se zabývám preventivními opatřeními státních orgánů v rámci udržitelného rozvoje životního prostředí a část, ve které se snažím navrhnout opatření vedoucí ke snížení počtu trestných činů a k eliminaci ekonomických škod.

2. Literární rešerše

2.1. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník – právní úprava

Těžištěm současné kodifikované právní úpravy trestné činnosti na úseku životního prostředí je trestní zákoník č. 40/2009 Sb. v platném znění (dále jen „trestní zákoník“). Obsahem trestního zákoníku jsou 3. části, kdy se jedná o:

Část I – Obecná část

Tato část charakterizuje znaky společné pro trestné činy a je rozdělena do 8 - mi hlav a to:

1. Působnost trestních zákonů
2. Trestní odpovědnost
3. Okolnosti vylučující protiprávnost činu
4. Zánik trestní odpovědnosti
5. Trestní sankce
6. Zhlazení odsouzení
7. Zvláštní ustanovení o některých pachatelích
8. Výkladová ustanovení

Část II – Zvláštní část

Tato část trestního zákoníku obsahuje skutkové podstaty jednotlivých trestných činů a určuje za tyto trestné činy postihy a sankce, jimiž jsou potencionální pachatelé ohroženi, je rozdělena do 13 - ti hlav a to:

1. Trestné činy proti životu a zdraví
2. Trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství
3. Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti
4. Trestné činy proti rodině a dětem
5. Trestné činy proti majetku
6. Trestné činy hospodářské

7. Trestné činy obecně nebezpečné
8. Trestné činy proti životnímu prostředí
9. Trestné činy proti České republice, cizímu státu a mezinárodní organizaci
10. Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných
11. Trestné činy proti branné povinnosti
12. Trestné činy vojenské
13. Trestné činy proti lidskosti, proti míru a válečné trestné činy

Část III – Přejídná a závěrečná ustanovení

Tato část trestního zákoníku obsahuje zákony, jimiž byl trestní zákoník doplněn a změněn, jakož i jeho účinnost, která je od 1. ledna 2010.

Účelem trestního zákoníku je chránit zájmy společnosti, ústavní zřízení České republiky, práva a oprávněné zájmy fyzických a právnických osob.

Pojem trestného činu

Pojem trestného činu je zakotven v ustanovení § 13 trestního zákoníku, kdy trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v trestním zákoně, s tím, že k trestnosti činu je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li tento zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti. Trestné činy se dělí na přečiny a zločiny, kdy přečiny jsou veškeré nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na které trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let a zločiny jsou veškeré trestné činy, které nejsou dle trestního zákona přečiny. Zvlášť závažnými zločiny jsou pak ty úmyslné trestné činy, na které trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let.

Znaky trestného činu

Pojmovými znaky trestného činu jsou:

- a) Nebezpečnost činu pro společnost (materiální znak),
- b) Znaky uvedené v trestním zákoně (formální znak),

do kterých náleží znaky typové, jenž tvoří skutkové podstaty trestných činů uvedených ve zvláštní části trestního zákoníku, kdy do skutkových podstat nauka

řadí znaky charakterizující individuální objekt, objektivní stránku, subjekt a subjektivní stránku trestného činu.

Pokud není zřejmý některý ze znaků trestného činu, nemůže se jednat o trestný čin a stejně tak, je-li některý se znaků skutkové podstaty zastoupen v menší míře než skutková podstata vyžaduje.

Zavinění

Trestní zákoník v ustanovení §§ 15,16,17,18,19 rozlišuje následující formy zavinění:

a) Zavinění úmyslné

- úmysl přímý – pachatel chtěl porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem
- úmysl nepřímý – pachatel věděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, a pro případ, že je způsobí, byl s tím srozuměn

b) Zavinění z nedbalosti

- nedbalost vědomá – pachatel věděl, že může ohrozit zájem chráněný tímto zákonem, ale bez přiměřeného důvodu spoléhal, že takové porušení, nebo ohrožení nezpůsobí
- nedbalost nevědomá – pachatel nevěděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, ač o tom vzhledem k okolnostem a k svým osobním poměrům vědět měl a mohl
- hrubá nedbalost – přístup pachatele k požadavku náležité opatrnosti svědčí o jeho zřejmé bezohlednosti k zájmům chráněným trestním zákonem

c) Zavinění k okolnosti zvlášť přitěžující

d) Omyl skutkový

e) Omyl právní

Odpovědnost za trestný čin

- Věk – trestně odpovědný není ten, kdo v době spáchání trestného činu nedovršil patnáctý rok svého věku.
- Nepříčetnost – trestně odpovědný není ten, kdo pro duševní poruchu v době spáchání činu nemohl rozpoznat jeho protiprávnost, nebo ovládat své jednání.
- Zmenšená příčetnost – zmenšeně příčetný je ten, kdo pro duševní poruchu v době spáchání činu měl podstatně sníženou schopnost rozpoznat jeho protiprávnost, nebo ovládat své jednání.

Okolnosti vylučující protiprávnost činu

Každý trestný čin je protiprávní, ale každé protiprávní jednání není trestné. Trestní zákoník okolnosti vylučující protiprávnost vymezuje v §§ 28,29,30,31,32.

- Krajní nouze – čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem, není trestným činem. Nejde o krajní nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak anebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný, než ten který hrozil.
- Nutná obrana – čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný zákonem, není trestným činem. Nejde o nutnou obranu, byla-li tato zcela zjevně nepřiměřena způsobu útoku.
- Svolení poškozeného – trestný čin nespáchá, kdo jedná na základě svolení osoby, jejíž zájmy, o nichž tato osoba může bez omezení oprávněně rozhodovat, jsou činem dotčeny.
- Přípustné riziko – trestný čin nespáchá, kdo v souladu s dosaženým stavem poznání a informacemi, které měl v době svého rozhodování o dalším postupu, vykonává v rámci svého zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce společensky prospěšnou činnost, kterou ohrozí, nebo poruší zájem chráněný zákonem, nelze-li společensky prospěšného výsledku dosáhnout jinak. Nejde o přípustné riziko, jestliže taková činnost ohrozí život nebo zdraví člověka, aniž by jím byl dán k ní v souladu s jinými právními předpisy souhlas, nebo výsledek, k němuž směřuje, zcela zřejmě neodpovídá míře rizika, anebo provádění této činnosti zřejmě odporuje požadavkům jiného

právního předpisu, veřejnému zájmu, zásadám lidskosti, nebo se přičí dobrým mravům.

- Oprávněné použití zbraně – trestný čin nespáchá, kdo použije zbraně v mezích zmocnění příslušných zákonných předpisů.

Působnost trestních zákonů

Trestnost činu se posuzuje podle zákona účinného v době, kdy byl spáchán, podle pozdějšího zákona se posuzuje tehdy, jestliže je to pro pachatele příznivější. Pachateli lze uložit vždy jen takový druh trestu, který dovoluje uložit zákon účinný v době, kdy se o trestném činu rozhoduje.

Druhy trestů

Z ustanovení § 52 trestního zákoníku je zřejmé, že soud může za spáchané trestné činy uložit pouze níže uvedené tresty:

- Odnětí svobody - nepodmíněný trest odnětí svobody lze dle trestního zákoníku uložit nejvýše na dvacet let, jestliže nejde o mimořádné navýšení trestu, nebo o výjimečný trest, přičemž za trestné činy, u nichž horní hranice trestní sazby nepřevyšuje tři roky, lze uložit nepodmíněný trest jen za předpokladu, že by vzhledem k osobě pachatele, uložení jiného trestu nevedlo k dosažení účelu trestu. Trest odnětí svobody se vykonává diferencovaně ve čtyřech základních typech věznic:
  - věznice s dohledem,
  - věznice s dozorem,
  - věznice s ostrahou,
  - věznice se zvýšenou ostrahou.

Trestem odnětí svobody se rozumí:

- nepodmíněný trest odnětí svobody,
  - podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody,
  - podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody s dohledem.
- Domácí vězení - tento trest může soud uložit, odsuzuje-li pachatele přečinu a to až na dvě léta, jestliže vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného přečinu

a osobě a poměrům pachatele lze mít za to, že postačí uložení tohoto trestu a zároveň pachatel dá písemný slib, že se ve stanovené době bude zdržovat v obydlí na určité adrese. Není-li soudem v rozsudku stanoveno jinak, trest domácího vězení spočívá v povinnosti odsouzeného zdržovat se v určitém obydlí ve dnech pracovního klidu a pracovního volna po celý den a v ostatních dnech v době od 20.00 hodin do 05.00 hodin, nebrání-li tomu důležité důvody jako je například výkon povolání, nebo poskytnutí zdravotní péče.

- Obecně prospěšné práce - tento trest může soud uložit, odsuzuje-li pachatele za přečin a to v rozsahu od 50 do 300 hodin. Povinností odsouzeného je provést ve stanoveném rozsahu práce k obecně prospěšným účelům spočívající například v údržbě veřejných prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací, nebo jiných obdobných činnostech ve prospěch obcí, nebo jiných státních institucí. Práce nesmí sloužit k výdělečným účelům odsouzeného.
- Propadnutí majetku – soud může vzhledem k okolnostem spáchaného trestného činu a poměrům pachatele uložit trest propadnutí majetku, odsuzuje-li pachatele k výjimečnému trestu anebo za zvláště závažný zločin, jímž pachatel pro sebe nebo jiného získal majetkový prospěch. Jako samostatný trest lze propadnutí majetku rovněž uložit, pokud soud uzná za vhodné, že uložení jiného trestu není třeba. Propadlý majetek připadá státu.
- Peněžitý trest – tento trest se ukládá v denních sazbách a činí nejméně 20 a nejvíce 730 sazeb, kdy denní sazba činí nejméně 100 Kč a nejvíce 50 000 Kč.
- Propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty – soud může uložit propadnutí věci, které bylo užito ke spáchání trestného činu, která byla ke spáchání trestného činu určena, nebo kterou pachatel získal trestným činem, nebo jako odměnu za něj.
- Zákaz činnosti – tento trest může být uložen na jeden až deset let, dopustí-li se pachatel trestného činu v souvislosti s touto činností.
- Zákaz pobytu – pachateli úmyslného trestného činu může být uložen zákaz pobytu na jeden rok až deset let, s tím že trest se nesmí vztahovat na místo, kde má pachatel trvalý pobyt.

- Zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce – dopustí-li se pachatel úmyslného trestného činu v souvislosti s touto akcí, může mu soud uložit daný trest až na deset let.
- Ztráta čestných titulů nebo vyznamenání – uložení tohoto trestu podmiňuje odsouzení pachatele ze spáchání trestného činu ze zvlášť zavrženíhodné pohnutky k nepodmíněnému trestu odnětí svobody nejméně na dvě léta.
- Ztráta vojenské hodnosti - odsouzenému, který spáchal trestný čin ze zvlášť zavrženíhodné pohnutky, se v ozbrojených silách snižuje hodnost na hodnost vojína.
- Vyhoštění – tento trest se ukládá pachateli, který není občanem České republiky na dobu od jednoho roku do šesti let, nebo na dobu neurčitou.

Trestné činy proti životnímu prostředí

Trestné činy proti životnímu prostředí jsou uvedeny v hlavě VIII, zvláštní části trestního zákoníku. Jednotlivé skutkové podstaty trestných činů, včetně dvou společných ustanovení, jsou uvedeny v ustanoveních jednotlivých paragrafů od § 293 do § 308 trestního zákoníku, kdy se jedná o níže uvedené trestné činy.

- Poškození a ohrožení životního prostředí - § 293 trestního zákoníku

U tohoto trestného činu je vyžadováno pachatelovo úmyslné zavinění, kdy pachatel musí úmyslně poškodit půdu, vodu, ovzduší, les nebo jinou složku životního prostředí tím, že poruší zákony o ochraně životního prostředí nebo jeho složek nebo zákony o ochraně a využívání přírodních zdrojů nebo zákony o chemických látkách nebo chemických přípravcích, na zvláště chráněném území, v evropsky významné lokalitě, v ptačí oblasti nebo ve vodním zdroji, u něhož je stanoveno ochranné pásmo, nebo na větším území mimo tyto lokality, a tím ohrozit společenstva nebo populace volně žijících živočichů nebo planě rostoucích rostlin, nebo musí úmyslně takové poškození životního prostředí zvýšit nebo ztížit jeho odvrácení nebo zmírnění.

- Poškození a ohrožení životního prostředí z nedbalosti - § 294 trestního zákoníku

U tohoto trestného činu je pachatelovo nedbalostní zavinění zohledněno výši eventuelního trestu.

- Poškození lesa - § 295 trestního zákoníku

V případě tohoto trestného činu postačí nedbalostní zavinění, kdy pachatel bude potrestán, pokud těžbou lesních porostů nebo jinou činností provedenou v rozporu s jiným právním předpisem způsobí, byť i připojením k již existující holině, vznik holé seče nebo způsobí závažné poškození na celkové větší ploše lesa nebo prostředí lesní porost pod hranici zakmenění stanovené jiným právním předpisem na celkové větší ploše lesa.

- Společná ustanovení - § 296 trestního zákoníku

V tomto společném ustanovení je dáno vysvětlení k §§ 293, 294 a 295, s tím, že větším územím podle § 293 a 294 se rozumí území o rozloze nejméně tři hektary a v případě povrchových vod ve vodních útvarech, s výjimkou vodních toků, nejméně jeden hektar vodní plochy a u vodního toku nejméně dva kilometry jeho délky; kdy jednotlivá zasažená území a délky vodního toku se sčítají a celkovou větší plochou lesa podle § 295 se rozumí plocha větší než jeden a půl hektaru.

- Neoprávněné vypuštění znečišťujících látek - § 297 trestního zákoníku

Ustanovení tohoto paragrafu je do trestního zákoníku zařazeno na základě směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2005/35/ES o znečištění z lodí a o zavedení sankcí za protiprávní jednání, kdy účelem je, aby osoby odpovědné za vypouštění podléhaly odpovídajícím trestním sankcím, a tím byla zlepšena námořní bezpečnost a zvýšena ochrana mořského prostředí před znečištěním z lodí. U tohoto trestného činu zákonodárci postačí zavinění z hrubé nedbalosti.

- Neoprávněné nakládání s odpady- § 298 trestního zákoníku

U tohoto trestného činu musí pachatel, byť z nedbalosti, porušit jiný právní předpis upravující nakládání s odpady tím, že přepraví odpad přes hranice státu bez oznámení nebo souhlasu příslušného orgánu veřejné moci, anebo v takovém oznámení nebo žádosti o souhlas nebo v připojených podkladech uvést nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčet, nebo v rozporu s jiným právním předpisem uložit, odložit, či jinak přepravit odpady, a tím způsobit poškození nebo ohrožení životního prostředí, k jehož odstranění je třeba vynaložit náklady ve značném rozsahu. Odpadem se rozumí každá movitá věc, které se osoba

zbavuje, nebo má úmysl, nebo povinnost se jí zbavit a přísluší do některé ze skupin uvedených v příloze č. 1 Zákona o odpadech č. 185/2001 Sb. v platném znění.

- Neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami - § 299 trestního zákoníku
- Neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami z nedbalosti - § 300 trestního zákoníku

Trestné činy dle § 299 a 300 trestního zákoníku postihují nelegální nakládání a obchod s ohroženými druhy živočichů a rostlin. Jsou promítnutím závazku plynoucího z Úmluvy o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a rostlin č. 572/1992 Sb.

- Odnímání nebo ničení živočichů a rostlin - § 301 trestního zákoníku

U tohoto trestného činu pachatel musí, byť z nedbalosti, porušit jiný právní předpis nebo rozhodnutí orgánu veřejné moci tím, že odnímá z přírody, nebo ničí volně žijící živočichy, nebo planě rostoucí rostliny v takovém množství, že tím ohrožuje místní populaci těchto živočichů nebo rostlin. Za orgány veřejné moci jsou považovány orgány autoritativně rozhodující o právech a povinnostech subjektů, ať již přímo, nebo zprostředkovaně, přičemž veřejnou moc vykonává stát především prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní.

- Týrání zvířat - § 302 trestního zákoníku

U tohoto trestného činu zákonodárce vyžaduje úmyslné zavinění, kdy pachatel musí týrat zvíře zvláště surovým nebo trýznivým způsobem, nebo surovým nebo trýznivým způsobem veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném. Pro účely trestního zákona se zvířetem rozumí obratlovec, kromě člověka, nikoliv však plody (fěty, nebo embrya). Trestní zákoník uvádí dvacet úkonů, které se považují za týrání zvířete, například omezování výživy zvířete, cvičení nebo zkoušení zvířete na jiném živém zvířeti, štvání zvířat proti sobě, aniž by to vyžadoval lov anebo příprava zvířete k jeho vypuštění do volné přírody, chování zvířat v nevhodných podmínkách.

- Zanedbání péče o zvíře z nedbalosti - § 303 trestního zákoníku

Zde pachatel musí z hrubé nedbalosti zanedbat potřebnou péči o zvíře, které vlastní, nebo o něž je povinen se z jiného důvodu starat a způsobit mu tím trvalé následky na zdraví nebo smrt.

- Pytláctví - § 304 trestního zákoníku

Skutkovou podstatu tohoto trestného činu naplní ten, kdo úmyslně neoprávněně uloví zvěř nebo ryby v hodnotě nikoli nepatrné, nebo ukryje, na sebe nebo jiného převede, nebo přechovává neoprávněně ulovenou zvěř nebo ryby v hodnotě nikoli nepatrné. Nikoli nepatrná hodnota činí nejméně 5 000,- Kč.

- Neoprávněná výroba, držení a jiné nakládání s léčivy a jinými látkami ovlivňujícími užitek hospodářských zvířat - § 305 trestního zákoníku

Cílem tohoto předpisu je ochrana zdraví zvířat, ochrana životního prostředí a zejména ochrana člověka před nepříznivými vlivy léčiv. Postihuje pachatele, který úmyslně neoprávněně vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabízí, zprostředkuje, prodá nebo jinak opatří, nebo přechovává látku určenou ke stimulaci užitečnosti hospodářských zvířat nebo přípravků zvyšující užitek hospodářských zvířat.

- Šíření nakažlivé nemoci zvířat - § 306 trestního zákoníku

Ke spáchání tohoto trestného činu postačí zavinění z nedbalosti, kdy pachatel musí, způsobit nebo zvýšit nebezpečí zavlečení nebo rozšíření nakažlivé nemoci zvířat v zájmových chovech, hospodářských nebo volně žijících zvířat.

- Šíření nakažlivé nemoci a škůdce užitkových rostlin - § 307 trestního zákoníku

V případě daného trestného činu musí pachatel, byť z nedbalosti, způsobit nebo zvýšit nebezpečí zavlečení, nebo rozšíření nakažlivé nemoci, nebo škůdce užitkových rostlin.

- Společné ustanovení - § 308 trestního zákoníku

V tomto společném ustanovení vláda České republiky svým nařízením č. 114/1999 Sb. stanovuje, které nemoci zvířat a rostlin se považují za nakažlivé ve smyslu § 306 a § 307 trestního zákoníku a na které škůdce se vztahuje ustanovení § 307 trestního zákoníku. (z.č. 40/2009 Sb.)

2.2. Zákon o trestním řízení soudním č. 141/1961 Sb. Trestní řád – právní úprava

Tato bakalářská práce by byla neúplná, pokud bych se nezmínil o některých zásadách trestního řízení. Nedílnou součástí trestního práva je trestní právo procesní, které chrání zájmy společnosti, ústavní zřízení České republiky, práva fyzických a právnických osob před trestnými činy. Upravuje postup orgánů činných v trestním řízení při zjišťování trestných činů a rozhodování o nich. Účelem trestního řádu je stanovit postup orgánů činných v trestním řízení tak, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé dle zákona potrestáni.

Základní zásady trestního řízení

Základní zásady trestního řízení vyjadřují podstatu českého trestního řízení, kdy jejich dodržování je nezbytným předpokladem a nutnou zárukou k účinné realizaci trestního řízení. Uvedené zásady jsou stanoveny v § 2 trestního řádu a jsou základem trestního práva procesního. Trestní řízení se opírá o níže uvedené základní zásady:

- Trestní stíhání není možné jinak než ze zákonných důvodů a zákonným způsobem.
- Presumpce neviny – ukládá, že dokud soud pravomocným rozsudkem nevyslovil vinu, nelze na toho, proti němuž je vedeno trestní řízení, hledět jako by byl vinen.
- Zásada legality – stanoví povinnost státního zástupce stíhat všechny trestné činy, o kterých se dozví.
- Zásada oficiality – ukládá orgánům činným v trestním řízení postupovat z úřední povinnosti.
- Zásada zjištění skutkového stavu věci - ukládá orgánům činným v trestním řízení, ke zjištění skutkového stavu věci, postup v souladu se svými právy a povinnostmi.
- Zásada hodnocení důkazů - orgány činné v trestním řízení provádějí dokazování dle jejich vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu.

- Zásada součinnosti – stanoví, že orgány činné v trestním řízení spolupracují se zájmovými sdruženími občanů a využívají jejich výchovného působení.
- Zásada možné obžaloby – znamená, že před soudy je trestní stíhání možné jen na základě obžaloby, nebo návrhu na potrestání, které podává státní zástupce.
- Zásada rozhodování před soudem – stanovuje, že v trestním řízení před soudem rozhoduje senát nebo samosoudce.
- Zásada veřejného projednávání – uvádí, že trestní věci se před soudem projednávají veřejně tak, aby se občané mohli jednání zúčastnit a sledovat jej, pokud zákon výslovně nestanoví jinak.
- Zásada ústního jednání – stanoví, že jednání před soudy je ústní, kdy zúčastněné osoby se před soudem vyslychají.
- Zásada důkazní – znamená, že soud při svém rozhodování smí přihlídnout jen k těm důkazům, které byly při jednání soudu provedeny.
- Zásada práva na obhajobu – umožňuje tomu, proti kterému se trestní řízení vede, možnost si zvolit svého obhájce.
- Zásada užití mateřského jazyka – umožňuje každému v jednání s orgány činnými v trestním řízení užít mateřského jazyka, nebo jazyka, o kterém prohlásí, že ho ovládá.

Orgány činné v trestním řízení

Orgány činné v trestním řízení jsou:

- policejní orgán,
- státní zástupce,
- soud.

K zásadním úkolům orgánů činných v trestní řízení patří odhalit pachatele trestné činnosti a spravedlivě jej potrestat, předcházet a zamezovat trestné činnosti a výchovně působit na občany. (z.č. 141/1961 Sb.)

2.3. Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích – právní úprava

Přestože je tato práce zaměřena na trestnou činnost v oblasti ohrožení a poškození životního prostředí, pokládám za vhodné se zmínit i o protiprávních jednáních v dané oblasti, které upravuje zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích v platném znění (dále jen „zákon o přestupcích“). Tedy ne všechna protiprávní jednání v oblasti životního prostředí jsou trestným činem, ale mohou být také přestupkem.

Pojem přestupku

Pojem přestupku je zakotven v § 2 zákona o přestupcích, který stanoví, že přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a zároveň je za přestupek výslovně označeno v přestupkovém zákoně, nebo v jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt, anebo o trestný čin.

Zavinění

K odpovědnosti za přestupek postačí zavinění z nedbalosti, a to v případech, kde nestanoví zákon výslovně, že je třeba zavinění úmyslného.

Odpovědnost za přestupek

Z přestupku není odpovědný, kdo v době jeho spáchání nedovršil patnáctý rok svého věku a kdo pro duševní poruchu nemohl v době spáchání přestupku rozpoznat, že jde o porušení, nebo ohrožení zájmů chráněných zákonem.

Sankce

Za přestupek lze uložit níže uvedené sankce:

- napomenutí,
- pokutu,
- zákaz činnosti,
- propadnutí věci.

Přestupky týkající se životního prostředí

Přestupky týkající se životního prostředí jsou uvedené ve druhé, zvláštní části zákona o přestupcích, kdy se jedná o přestupky označené §§ 34, 35, 38 a 39 tedy:

- Přestupky na úseku vodního hospodářství - § 34 zákona o přestupcích

Zde se pachatel dopustí přestupku, pokud bez povolení odebere povrchovou či podzemní vodu, nebo v rozporu s vodním zákonem vypustí odpadní či důlní vodu do kanalizace nebo povrchových či podzemních vod, nebo znečistí povrchovou vodu či podzemní vodu, nebo poruší stavební předpisy u vodních děl anebo poruší jiné povinnosti stanovené vodním zákonem.

- Přestupky na úseku zemědělství, myslivosti a rybářství - § 35 zákona o přestupcích

V tomto případě se pachatel dopustí přestupkového jednání, pokud neoprávněně používá chemický nebo biologického přípravek na ochranu rostlin, znečistí půdu škodlivými látkami, nesplní opatření uložené podle zvláštních právních předpisů, poruší povinnost stanovenou k ochraně rostlin před zvláště nebezpečnými škůdci nebo chorobami, neoprávněně provede změnu kultury pozemku, který je součástí zemědělského půdního fondu anebo neoprávněně loví zvěř či chytá ryby

- Přestupky na úseku geologie - § 38 zákona o přestupcích

Zde musí pachatel úmyslně ztížit či ohrozit provádění geologických staveb, které jsou organizované státem, poškodit či zničit geologické výzkumné nebo průzkumné dílo, vzorek či jinou hodnotnou geologickou dokumentaci.

- Přestupky na úseku ochrany a využití nerostného bohatství - § 39 zákona o přestupcích

V tomto případě je přestupek spatřován v jednání pachatele, který neoprávněně vnikne do důlního území, díla, poddolovaného území, kde je vykonávána hornická činnost a je tam vstup zakázán. Dále úmyslně poškodí značení užívané při důlní nebo hornické činnosti, nebo neoprávněně odvede povrchovou, podzemní nebo jinou vodu do důlních vod nebo důlních děl či poškodí zařízení pro odvádění důlních vod. (z.č. 200/1990 Sb.)

Sankcemi za porušení uvedených přestupků jsou finanční pokuty.

2.4. Právní předpisy státních orgánů související s ochranou životního prostředí

Právo hraje zásadní roli jako administrativní nástroj řízení ochrany životního prostředí. Je systémem příkazů, zákazů a povolení, kterými se reguluje především chování znečišťovatelů a uživatelů přírodních zdrojů. Úkolem práva v ochraně životního prostředí je upravovat chování člověka ve vztahu k jeho prostředí. Cílem práva je přispět k dosažení příznivého stavu životního prostředí. Pro právní normy je důležitá vynutitelnost. K této slouží legislativa životního prostředí, což jsou:

- zákony,
- usnesení vlády,
- metodické pokyny,
- ostatní právní předpisy.

Mezi stěžejní zákony, které souvisí s ochranou životního prostředí, zejména patří:

Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí

Tento zákon stanoví základní zásady ochrany životního prostředí a povinnosti fyzických a právnických osob při ochraně a zlepšování stavu životního prostředí a při využívání přírodních zdrojů. Vychází ze skutečnosti, že člověk je neoddělitelnou součástí přírody, připomínajíc si přirozenou vzájemnou závislost člověka a ostatních organismů. Rovněž vymezuje základní pojmy, jako jsou životní prostředí, ekosystém, ekologická stabilita, trvale udržitelný rozvoj, únosné zatížení území, přírodní zdroje, znečišťování a poškozování životního prostředí, ochrana životního prostředí a ekologická újma. Dále popisuje odpovědnost za porušení povinností při ochraně životního prostředí, sankce za poškozování životního prostředí a ekonomické nástroje. (z.č. 17/1992 Sb.)

Zákon č. 114/1992 Sb., ČNR o ochraně přírody a krajiny

Účelem tohoto zákona je přispět k udržení a obnově přírodní rovnováhy v krajině, k ochraně rozmanitostí forem života, přírodních hodnot a krás a k šetrnému hospodaření s přírodními zdroji. Ochranou přírody a krajiny zákon stanoví vymezenou péči státu, fyzických a právnických osob o volně žijící živočichy, planě

rostoucí rostliny a jejich společenstva, nerosty, horniny, paleontologické nálezy, ekologické systémy a krajinné celky a o vzhled a přístupnost krajiny. (z.č. 114/1992 Sb.)

Zákon č. 282/1991 Sb., ČNR o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa

Tento zákon zřizuje Českou inspekci životního prostředí (dále jen „inspekce“), kdy se jedná o orgán státní správy, který je rozpočtovou organizací a který je podřízený Ministerstvu životního prostředí České republiky. Inspekce v působnosti při ochraně lesa zejména dohlíží na dodržování právních předpisů a rozhodnutí týkajících se funkcí lesů jako složky životního prostředí, právníckými a fyzickými osobami. Inspekce tedy zjišťuje nedostatky a škody na funkcích lesa, zjišťuje příčiny a osoby zodpovědné za vznik nedostatků, vyžaduje odstranění nedostatků a ukládá opatření k jejich nápravě. Provádí kontrolu zjištěných nedostatků a v případě hrozící škody nařizuje omezení, zastavení výroby či jiné činnosti do doby odstranění nedostatků. Jako sankci používá inspekce finanční pokutu, jejíž výše činí až 5.000.000,- Kč a v případě opětovného porušení povinností až 10.000.000,- Kč. (z.č. 282/1991 Sb.)

Zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů

Parlament České republiky schválil tento zákon v souladu s příslušnými předpisy Evropské unie. Zákon upravuje práva a povinnosti osob a působnost správních úřadů při ochraně ovzduší před vznášením znečišťujících látek lidskou činností, podmínky snižování množství vypouštěných znečišťujících látek, které negativně působí na člověka, zvířata, životní prostředí a na hmotný majetek, ochranu ozónové vrstvy Země před škodlivými účinky skleníkových plynů a snižování množství látek, které ovlivňují klimatický systém Země. Působnost ústředního správního úřadu vykoná Ministerstvo životního prostředí, které rovněž řídí výkon státní správy a kontroluje, zda jsou rozhodnutí orgánů ochrany ovzduší plněny, případně ukládá opatření jejich odstranění. (z.č. 86/2002 Sb.)

Mezi orgány ochrany ovzduší, které vykonávají správní činnost na úseku ochrany ovzduší, ozónové vrstvy a klimatického systému Země patří:

- Ministerstvo zdravotnictví,
- Česká inspekce životního prostředí,

- Česká obchodní inspekce,
- Celní úřady,
- Kraje,
- Obecní úřady s rozšířenou působností a obce

Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů

Tento zákon stanoví pravidla pro předcházení vzniků odpadů a pro nakládání s nimi při dodržování ochrany životního prostředí, ochrany lidského zdraví a trvale udržitelného rozvoje. Dále upravuje práva a povinnosti osob v odpadovém hospodářství a s tímto spojenou působnost veřejné správy. V zákoně jsou zakotveny základní pojmy, jako například co se rozumí odpadem, nebezpečným odpadem, komunálním odpadem, co považujeme za odpadové hospodářství, či jak se shromažďuje odpad. Ministerstvo životního prostředí vydává katalog odpadů, kde jsou odpady členěné podle kategorií. (z.č. 185/2001 Sb.)

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách (vodní zákon)

Účelem vodního zákona je chránit povrchové a podzemní vody, stanovit podmínky pro hospodárné využívání vodních zdrojů a pro zachování i zlepšení povrchových a podzemních vod, přispívat k zajištění zásobování obyvatelstva pitnou vodou a k ochraně vodních ekosystémů a na nich přímo závislých suchozemských ekosystémů. (z.č. 254/2001 Sb.)

Zákon č.289/1995 Sb., o lesích (lesní zákon)

Účelem tohoto zákona je stanovit předpoklady pro zachování lesa, péči o les a obnovu lesa jako národního bohatství, tvořícího nenahraditelnou složku životního prostředí. V zákoně jsou mimo jiné vymezeny základní pojmy, například co se rozumí lesem, funkcemi lesa, hospodařením v lese, ochranou lesa, škodlivými činiteli a organismy, obnovou lesa a těžbou. (z.č. 289/1995 Sb.)

Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících

Tento zákon zajišťuje řádný výkon znalecké a tlumočnické činnosti v řízení před státními orgány. Znalecká činnost je vykonávána znalci a tlumočníky, kteří jsou zapsáni do seznamu znalců a tlumočnicků. K tomuto zákonu byla Ministerstvem spravedlnosti vydána prováděcí vyhláška č. 37/1967 Sb., která upravuje samotné

řízení a výkon znalecké a tlumočnické činnosti, odměny a náhrady nákladů za znalecké posudky. (z.č. 36/1967 Sb.)

3. Statistické přehledy vývoje trestné činnosti ve sledovaném období v oblasti životního prostředí

3.1. Zásady evidenčně statistického systému kriminality Policie České republiky a způsob evidence

Evidenčně statistický systém kriminality Policie České republiky (dále jen „statistický systém“) obsahuje údaje o všech skutcích a jejich pachatelích, ke kterým prováděly útvary policie trestní řízení včetně skutků spáchaných policisty. Jedná se o celostátní automatizovaný informační systém s manuální aktualizací, který je provozován na základě Zákona o Policii ČR č. 273/2008 Sb. Postup při provozování statistického systému je zakotven zejména v závazném pokynu policejního prezidenta č. 6 z roku 2010. Policií České republiky je evidována statistika veškeré trestné činnosti spáchané na celém území České republiky. Tato statistika je podrobně rozčleněna přes krajská ředitelství PČR, územní odbory PČR až po jednotlivé základní útvary PČR. Statistika vypovídá o množství spáchaných trestných činů, objasněnosti, o osobách pachatelů a o vzniklých ekonomických škodách.

3.2. Systém statistického členění trestných činů v oblasti ohrožení a poškození životního prostředí

Trestné činy proti životnímu prostředí jsou ve statistickém systému rozděleny podle způsobu zavinění a to:

- a) trestné činy spáchané úmyslně,
- b) trestné činy spáchané z nedbalosti.

Mezi trestné činy spáchané úmyslně statistický systém řadí:

- Poškození a ohrožení životního prostředí - § 293 trestního zákoníku,
- Poškození lesa - § 295 trestního zákoníku,
- Neoprávněné vypouštění znečišťujících látek - § 297 trestního zákoníku,

- Neoprávněné nakládání s odpady - § 298 trestního zákoníku,
- Neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami - § 299 trestního zákoníku,
- Odnímání nebo ničení živočichů a rostlin - § 301 trestního zákoníku,
- Týrání zvířat - § 302 trestního zákoníku,
- Pytláctví - § 304 trestního zákoníku,
- Neoprávněná výroba, držení a jiné nakládání s léčivy a jinými látkami ovlivňujícími užitek hospodářských zvířat - § 305 trestního zákoníku,
- Šíření nakažlivé nemoci zvířat - § 306 trestního zákoníku,
- Šíření nakažlivé nemoci a škůdce užitkových rostlin - § 307 trestního zákoníku.

Mezi trestné činy spáchané z nedbalosti statistický systém řadí:

- Poškození a ohrožení životního prostředí z nedbalosti - § 294 trestního zákoníku,
- Neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami z nedbalosti - § 300 trestního zákoníku,
- Zanedbání péče o zvíře z nedbalosti - § 303 trestního zákoníku.

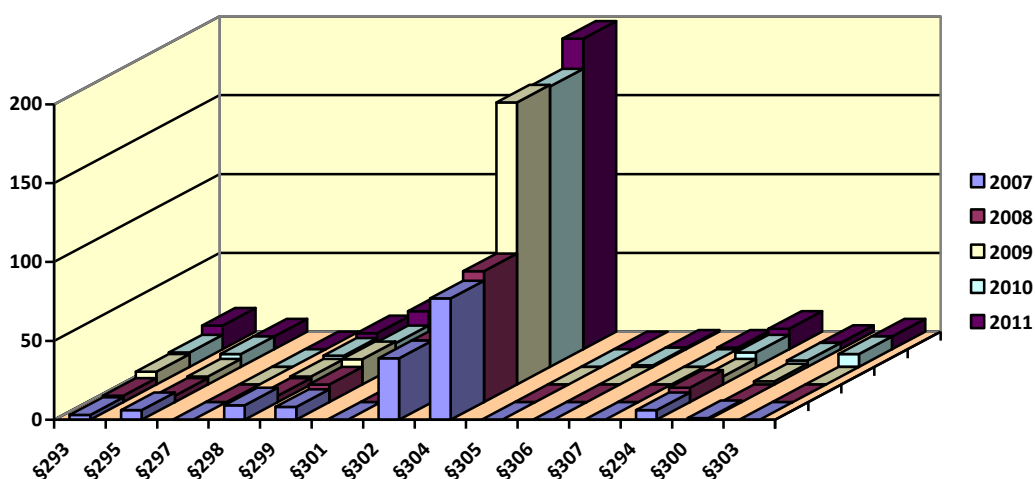
3.3. Přehled četnosti trestných činů proti životnímu prostředí

Tabulka 1 – Přehled četnosti trestných činů proti životnímu prostředí

Trestné činy proti životnímu prostředí	ustanovení tr. zákona		2007	2008	2009	2010	2011	celkem za 5 let
	úmyslné trestné činy	§ 293		3	4	8	9	15
§ 295			6	4	5	8	8	31
§ 297			-	-	-	0	0	0
§ 298			9	4	5	7	10	35
§ 299			8	11	16	15	24	74
§ 301			0	0	0	0	0	0
§ 302			39	39	36	55	65	234
§ 304			77	83	179	178	197	714
§ 305			-	-	-	0	0	0
§ 306			0	0	0	1	1	2
§ 307			0	0	0	0	1	1
nedbalostní trestné činy	§ 294		6	9	5	9	13	42
	§ 300		1	0	2	4	4	11
	§ 303		-	-	-	8	8	16
celkem			149	154	256	294	346	1199

Zdroj: Evidenčně statistický systém kriminality Policie České republiky

Graf 1 - Přehled četnosti trestných činů proti životnímu prostředí

Uvedená tabulka a graf popisují počet trestných činů proti životnímu prostředí spáchaných na území České republiky v období od roku 2007 do roku

2011, kdy konkrétní paragrafové ustanovení trestního zákoníku, tedy trestné činy, jsou rozděleny na úmyslné a nedbalostní. Z grafu a tabulky vyplývá, že největší počet trestných činů je zastoupen v §§ 293, 294, 295, 298, 299, 302, 304 trestního zákoníku, s tím, že u těchto trestných činů je zcela zřejmý jejich vzestupný trend ve sledovaném období. U zbývajících trestných činů, jejichž počet není natolik vysoký, lze rovněž konstatovat vzestupný charakter jejich četnosti. V některých případech je trestná činnost v daném období nulová, kdy se jedná o §§ 297, 301, 305, s tím, že pokud je v tabulce namísto čísla uvedena pomlčka, jedná se o trestné činy, na které trestní zákon platný do konce roku 2009 nepamatoval.

Vůbec nejvyšší počet případů, ve sledovaném období, naplňuje skutkovou podstatu trestného činu pytláctví dle § 304 trestního zákoníku, a to celkem 714. Při zjišťování a objasňování této trestné činnosti je Policii České republiky nápomocna myslivecká a rybářská stráž, jejíž členové při výkonu své pravomoci vystupují jako úřední osoby. Tato účinná pomoc má rozhodně na počet zjištěných a objasněných skutků svůj vliv. K více než 100 % nárůstu dané trestné činnosti, oproti předešlým rokům, došlo v roce 2009 a tento razantní vzestup se udržel i v následujících letech.

Výrazným způsobem se na kriminalitě v oblasti životního prostředí podílí trestný čin týrání zvířat dle § 302 trestního zákoníku a to počtem 234 případů. U tohoto skutku dochází ke zvýšené četnosti oproti předešlým rokům v letech 2010 a 2011.

Trestný čin neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami dle § 299 trestního zákoníku je co do počtu trestných činů v oblasti životního prostředí na třetí pozici. Celkový počet těchto případů činí 74, kdy rovnoměrnému nárůstu četnosti dochází v průběhu všech pěti let sledovaného období.

Počet případů poškození a ohrožení životního prostředí z nedbalosti dle § 294 trestního zákoníku ve výši 42 skutků a případů úmyslného poškození a ohrožení životního prostředí dle § 293 trestního zákoníku ve výši 39 skutků je co do výše, ve sledovaném období, na 4. a 5. pozici. Vzestupný trend četnosti těchto trestných činů není natolik zásadní, ale je zcela zřejmý.

Dalším v pořadí je se 35 případy trestný čin neoprávněné nakládání s odpady dle § 298 trestního zákoníku. U tohoto skutku lze rovněž konstatovat jeho vzestupný trend ve sledovaném období.

Určité navýšení četnosti je zřejmé i u trestného činu poškození lesa dle § 295 trestního zákoníku, který je v předmětném období zastoupen celkem 31 případy.

Počet skutků u trestných činů neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami z nedbalosti dle § 300 trestního zákoníku, zanedbání péče o zvíře z nedbalosti dle § 303 trestního zákoníku, šíření nakažlivé nemoci zvířat dle § 306 trestního zákoníku a šíření nakažlivé nemoci a škůdce užitkových rostlin dle § 307 trestního zákoníku je ve sledovaném období nevýrazný, nicméně i u těchto skutků je patrný vzestupný charakter jejich četnosti.

Lze tedy uvést, že, až na ojedinělé případy, má celková četnost trestných činů v celorepublikové působnosti vzrůstající charakter, kdy celkový počet 1199 skutků v uvedeném pětiletém období není dle mého názoru rozhodně malé číslo.

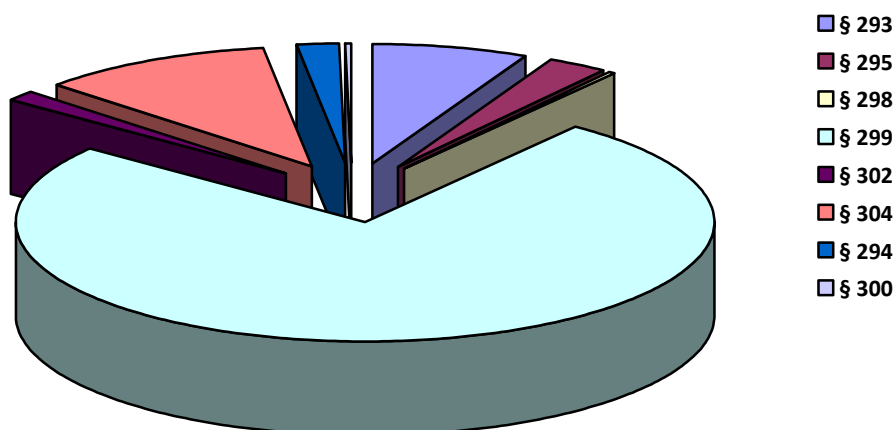
3.4. Přehled ekonomických škod trestných činů proti životnímu prostředí

Tabulka 2 – Přehled vzniklých ekonomických škod trestných činů proti životnímu prostředí v tisících Kč

	ustanovení tr. zákona	2007	2008	2009	2010	2011	celkem za 5 let	
	Trestné činy proti životnímu prostředí	úmyslné trestné činy	§ 293	10	274	186	1585	6078
§ 295			0	150	208	520	2613	3491
§ 297			-	-	-	0	0	0
§ 298			0	15	19	0	100	134
§ 299			52333	34038	20	17	0	86408
§ 301			0	0	0	0	0	0
§ 302			312	61	106	205	862	1546
§ 304			3736	1044	2554	2238	2837	12409
§ 305			-	-	-	0	0	0
§ 306			0	0	0	0	0	0
§ 307			0	0	0	0	0	0
nedbalostní trestné činy		§ 294	33	375	144	297	1607	2456
		§ 300	0	0	200	0	0	200
		§ 303	-	-	-	0	0	0
	celkem	56424	35957	3437	4862	14097	114777	

Zdroj: Evidenčně statistický systém kriminality Policie České republiky

Graf 2 - Přehled vzniklých ekonomických škod trestných činů proti životnímu prostředí

Shora uvedená tabulka a graf popisují výši ekonomických škod na území České republiky ve sledovaném období tj. od roku 2007 do roku 2011 u trestných činů proti životnímu prostředí. Jsou v nich rovněž zobrazena konkrétní paragrafová ustanovení trestního zákoníku, které jsou rozděleny na trestné činy spáchané úmyslně a z nedbalosti. U některých trestných činů má výše ekonomických škod vzrůstající charakter a u některých naopak charakter klesající. Jiné trestné činy, jak je z tabulky a grafu zřejmé, nejsou ekonomickou škodou zatíženy vůbec a u dalších je patrný kolísavý vývoj. V případech, kde je v tabulce vedle paragrafového označení trestných činů uvedena pomlčka, se jedná o trestné činy, které v daném období nebyly v trestním zákoně zakotveny.

Nejvyšší ekonomická škoda byla ve sledovaném období způsobena trestným činem neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami dle § 299 trestního zákoníku a to celkem 86.408.000,- Kč. U této hodnoty je zcela zřejmý její klesající trend.

Trestný čin pytláctví dle § 304 trestního zákoníku je dle výše způsobených ekonomických škod v předmětném období na druhém místě s částkou 12.409.000,- Kč. U tohoto skutku je zřejmý kolísavý charakter v jednotlivých letech.

Dalším v pořadí je trestný čin poškození a ohrožení životního prostředí dle § 293 trestního zákoníku s jasně patrným vzestupným trendem výše ekonomických škod, jejichž celková hodnota činí 8.133.000,- Kč.

Celková finanční újma 3.491.000,- Kč byla způsobena trestným činem poškození lesa dle § 295 trestního zákoníku, škoda ve výši 2.456.000,- Kč pak trestným činem poškození a ohrožení životního prostředí z nedbalosti dle § 294 trestního zákoníku a ve výši 1.546.000,- Kč trestným činem týrání zvířat dle § 302 trestního zákoníku, s tím, že u každého ze zmiňovaných skutků, lze sledovat postupný vzestup těchto škod. U ostatních trestných činů, které jsou v tabulce uvedeny, není natolik výrazná, nebo je nulová.

Lze tedy uvést, že u trestných činů proti životnímu prostředí není vždy výše ekonomických škod přímo úměrná jejich počtu, tedy ne vždy při nárůstu trestných činů musí docházet k jejímu nárůstu.

4. Preventivní opatření státních orgánů v rámci udržitelného rozvoje životního prostředí

4.1. Udržitelný rozvoj

Rozvoj lidské společnosti uvádějící v soulad hospodářský a společenský pokrok s plnohodnotným zachováním životního prostředí označujeme jako trvale udržitelný rozvoj. Jedná se o původní pojem, s tím, že nyní se používá pojem udržitelný rozvoj. Je také chápán jako rozvoj, který současným a budoucím generacím zachovává rozmanitost přírody a přirozenou funkci ekosystémů, při němž každá současná generace uspokojuje své potřeby tak, že při tom neohrožuje možnosti budoucích generací uspokojovat jejich potřeby.

V České republice se strategie udržitelného rozvoje opírá o čtyři základní pilíře, kterými jsou ekonomický, environmentální, sociální a pilíř tvořený výzkumem, vývojem a vzděláváním. K cílům environmentální oblasti patří:

- Životní prostředí a kvalita života,
- Ochrana přírody, krajiny a biologické rozmanitosti,
- Ochrana klimatického systému Země a omezení dálkového přenosu znečištění ovzduší,

- Udržitelné využívání přírodních zdrojů, materiálové toky a nakládání s odpady.

Úspěšné zvládnutí jednotlivých cílů udržitelného rozvoje v České republice není úkolem jenom vlády, ale i všech složek veřejné a soukromé sféry.

4.2. Agenda 21

V roce 1992 na Summitu Země v Rio de Janeiru zástupci 170 zemí, včetně tehdejšího Československa, dohodli na tom, jak systematicky směřovat k udržitelnému rozvoji. Byl přijat dokument Agenda 21, kterým formulovali jednotlivé kroky v různých oblastech.

Právě program Agendy 21 se stal podkladem pro vytvoření Místní agendy 21, která představuje nástroj pro zavádění udržitelného rozvoje na místní a regionální úrovni. Jedná se o program konkrétních obcí, měst a regionů, který zavádí do praxe principy udržitelného rozvoje při zohledňování místních problémů. Hlavní roli v procesu Místní agendy 21 hraje územní samospráva a státní správa, je také tvořen za účasti a ve spolupráci s občany a organizacemi a jeho cílem je zajištění dlouhodobě vysoké kvality života a životního prostředí na daném místě. Mnohé z aktivit a programů směřující ke zlepšení kvality života a životního prostředí by se daly nazvat Místní agendou 21, jednotlivé činnosti musí být ovšem součástí dlouhodobé, jasně stanovené a veřejností přijaté strategie udržitelného rozvoje. Jedná se zejména například o tyto aktivity: obnova památek, péče o krajinu, výsadba stromů, údržba parků, ekologické vytápění, třídění komunálního odpadu.

4.3. Program environmentálního řízení a auditu

Program systému environmentálního řízení a auditu (dále jen „EMAS“), představuje jeden ze způsobů, kterým může organizace přistoupit k zavedení tzv. systému environmentálního řízení (dále jen „EMS“). Tento systém lze definovat jakou součástí celkového systému řízení organizace, jejímž cílem je zahrnutí požadavků na ochranu životního prostředí do celkové strategie organizace a jejich každodenních činností. Systémy EMS představují v současné době nejrozšířenější způsob, jak může organizace deklarovat, že v rámci své činnosti dbá na ochranu životního prostředí. EMAS je jedním z dobrovolných nástrojů ochrany životního prostředí, to znamená, že pozitivně motivuje organizace k odpovědnému přístupu a

ke zlepšování environmentální výkonnosti nad rámec legislativních požadavků. Byl zřízen Evropskou unií, za účelem zjišťování a sledování vlivu činností organizací na životní prostředí a zveřejňování informací formou jednotlivých environmentálních prohlášení. V České republice byl program EMAS ustanoven na základě usnesení vlády České republiky č. 466/1998 o schválení národního programu zavedení systému řízení podniků a auditu.

4.4. Regionální rozvojové plány

Pomocníkem zvládnutí strategie udržitelného rozvoje jsou regionální rozvojové plány. Tyto jsou rozděleny do několika okruhů a v rámci environmentální oblasti mezi nejdůležitější patří:

- Ochrana přírody, ekosystémů a lesa jako celku přírodního dědictví,
- Ochrana proti znečišťování ovzduší v regionu,
- Ochrana kvality zdrojů vod a nakládání s vodou,
- Šetrné nakládání s jedovatými látkami, půdou a kontaminovanými areály.

Součástí těchto okruhů jsou základní úkoly, mezi které řadíme například: respektování potřeby ochrany životního prostředí, vytváření zelených ploch, omezování dopravy, usměrňování místní ekonomiky a politiky na ochranu životního prostředí a zamezení kontaminace půdy jako následku jejího aktivního využívání.

4.5. Opatření státních orgánů

Z hlediska omezení potencionálních konfliktů mezi ochranou životního prostředí a ekonomickým rozvojem jsou k zajištění udržitelného rozvoje žádoucí preventivní opatření státních orgánů, mezi které patří například:

- Zefektivnit a zlepšit komunikaci mezi orgány ochrany životního prostředí, samosprávou, organizacemi a občany,
- Zvyšovat vzdělanost a osvětu v oblasti životního prostředí,
- Zohlednit problematiku územního plánování na úrovni obcí,
- Motivovat soukromou sféru k vyšší odpovědnosti za stav životního prostředí,

- Podporovat dotacemi ekologicky šetrné výrobky,
- Podporovat omezení individuální dopravy, tedy zvýhodnit městskou hromadnou dopravu a veřejnou dopravu jako je přeprava po železnici,
- Zvýhodnit stavitele nízko energetických staveb,
- Stanovit opakovaným znečišťovatelům životního prostředí vysoké pokuty.

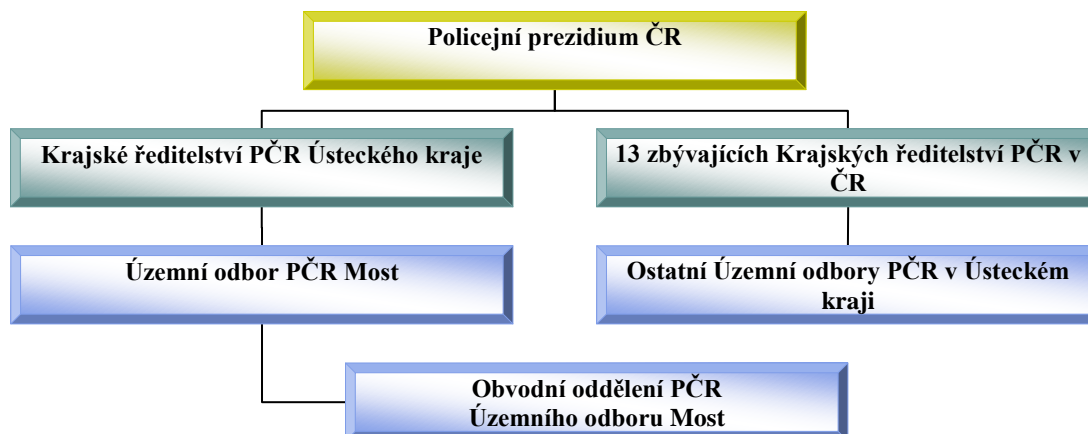
V 90. letech minulého století byla problematice životního prostředí věnována velká pozornost. K ochraně životního prostředí se vytvářela a následně schvalovala spousta právních předpisů, zájem občanů a občanských sdružení byl veliký a všichni si kladli za cíl zlepšení životního prostředí v České republice. Po počáteční euforii ovšem začalo docházet k úpravám či dokonce k rušení právních předpisů spíše ke spokojenosti průmyslových podniků, než ke spokojenosti společnosti. Těmito a podobnými skutečnostmi postupně došlo k vytracení počáteční snahy k ochraně životního prostředí a lobbyistické skupiny, za přispění zákonodárců, nadále pokračují ve změnách právních předpisů, tak, aby z toho měli finanční prospěch.

5. Diskuse

Po shrnutí mé bakalářské práce, vyhodnocením zjištěných skutečností v oblasti trestné činnosti na úseku životního prostředí v České republice jsem jednoznačně dospěl k závěru, že k dosažení stabilizace či dokonce snížení předmětné trestné činnosti je zapotřebí změn a úprav v samotné práci Policie České republiky při odhalování a objasňování této problematiky. Z tohoto zjištění vyplývají i mé navrhované opatření, které bych shrnul do několika částí.

Nejprve je potřeba zhodnotit stávající stav, kdy předmětná trestná činnost je dle její závažnosti šetřena od základních útvarů Policie České republiky, přes službu kriminální policie a vyšetřování jednotlivých Územních odborů, službu kriminální policie a vyšetřování Krajských ředitelství Policie České republiky až po službu kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia, viz. níže uvedené schéma struktury Policie České republiky.

Schéma struktury Policie České republiky

Od základních útvarů, až po službu kriminální policie a vyšetřování při Krajských ředitelstvích, je trestná činnost v oblasti životního prostředí prošetřována řadovými policisty a kriminalisty, tedy příslušníky Policie České republiky bez příslušné specializace na danou problematiku. Teprve až orgány Policejního prezidia mají ve svých řadách předem určené specialisty k prošetřování trestné činnosti v oblasti životního prostředí. Zároveň není mezi jednotlivými zmiňovanými složkami Policie České republiky nastaven systém vzájemného propojení, tedy úzká účinná součinnost jednotlivých policistů v dané problematice. Z tohoto důvodu navrhuji zavést specializaci pro tuto specifickou trestnou činnost na všechny shora uvedené součásti Policie České republiky, tedy vyškolit na jednotlivých policejních útvarech vždy alespoň jednoho policistu, který by se danou problematikou zabýval a zajistit vzájemné účinné propojení těchto policistů. Na pravidelných pracovních poradách by tyto policisté analyzovali a koordinovali danou trestnou činnost šetřenou v jejich kompetenci a teritoriu, předávali informace a vždy stanovili účinný legislativní postup vedoucí až k pravomocnému odsouzení případných pachatelů této trestné činnosti. Jednotlivé pracovní porady by se měly vést a přenášet od teritoria územních odborů přes kraje až po republikovou působnost a naopak.

V příčinné souvislosti s tímto navrhovaným opatřením je skutečnost, že výše uvedené zainteresované policejní složky nedostatečně spolupracují s ostatními orgány státní správy a územní samosprávy a to od obecních úřadů až po Ministerstvo vnitra. Proto navrhuji zavést meziresortní porady a tímto maximálně zefektivnit vzájemnou součinnost v problematice životního prostředí. Spolupráce musí probíhat

již v preventivním působení na ochranu životního prostředí, dále pak při zjišťování a odhalování přestupků a trestných činů v oblasti životního prostředí.

Dále bych v rámci zmiňované specializace policistů doporučil, aby Policie České republiky v rámci vzdělávacích programů svých zaměstnanců zřídila na každém krajském ředitelství znalce v oblasti životního prostředí. V praxi by toto znamenalo, že Policie České republiky nebude nucena přibírat externího znalce z oboru, kterých je jednak v současné době značný nedostatek, což vede k průtahům při samotném vyšetřování trestné činnosti a též s ohledem na zásadu procesní ekonomie při vyšetřování. V současné době, při určování výše odměny za znalecký posudek, je postupováno v souladu s vyhláškou Ministerstva spravedlnosti o znalcích a tlumočnících č. 37/1967 Sb., která stanoví znalci mimo jiné rozsah odměny. Za znalecký posudek činí, podle jeho náročnosti a dle míry odborných znalostí, které bylo nutné k jeho podání vynaložit za jednu hodinu práce, 100,- Kč až 350,- Kč. Z tohoto vyplývá, že v množství dílčích úkonů znaleckého posudku, počínaje od prostudování spisu, získávání podkladů, konzultací, přes odbornost, obtížnost, neobvyklost oboru, vědecké kvalifikace, rozsáhlosti a kvalitě, až po stylizaci a administrativní práci, znalci využívají převážně horní hranici 350,- Kč za 1 hodinu práce, což v součtu činí nemalé, nadhodnocené finanční částky, které Policie České republiky proplácí. Tyto finanční náklady by byly ušetřeny právě zřízením a využíváním znalce z řad Policie České republiky.

Je zcela zřejmé, že i samotné zkvalitnění a koordinace policejní práce nemůže zásadně ovlivnit četnost této trestné činnosti. Rozhodujícím faktorem, který by mohl dle mého názoru ovlivnit vzrůstající trend nárůstu protiprávního jednání a eliminovat ekonomické škody na úseku životního prostředí, je kvalitní legislativa. Zákonodárce novelou trestního zákoníku sice projevil určitou snahu zejména v rozšíření skutkových podstat jednotlivých trestných činů týkajících se životního prostředí a posunul se tak k objektivnímu stavu dění ve společnosti, avšak toto se mi jeví jako nedostatečné.

V této souvislosti bych navrhl zpřísnění postihu za úmyslné i nedbalostní protiprávní jednání s ohledem na způsob spáchání, tak i vzniklých ekonomických škod. Doporučuji, nejenom zpřísnit tresty odnětí svobody, ale především trestně postihnout celkovou škodu, která byla protiprávním jednáním způsobena. Tedy, volit výši a druh trestu nejen s ohledem na přímou způsobenou škodu, ale zejména zohlednit i následnou škodu, která je do současné doby vymáhána u pachatele pouze

občansko-právní cestou. S tímto souvisí i můj návrh zavést trestní odpovědnost fyzické i právnické osoby, která způsobí ekologickou újmu, tedy nepříznivou měřitelnou změnu přírodního zdroje, nebo měřitelné zhoršení jeho funkcí, která se může projevit buď přímo, nebo nepřímo na chráněných druzích volně žijících živočichů či planě rostoucích rostlin, podzemních nebo povrchových vodách a půdě. V současné době je způsobení ekologické újmy řešeno pouze pokutou za správní delikt a to dle závažnosti do jednoho, nebo do pěti milionů korun.

Výše trestů za trestné činy proti životnímu prostředí je v České republice v porovnání s tresty ukládanými v ostatních zemích nízká. Například ve Spolkové republice Německo je trestní postih v uvedené oblasti výrazně přísnější. Německý trestní zákoník – Strafgesetzbuch popisuje skutkové podstaty trestných činů proti životnímu prostředí v části č. 29 a určitou představu o míře přísnosti si lze udělat například porovnáním výše trestu u trestného činu Neoprávněné nakládání s odpady, kdy v České republice lze za shodné protiprávní jednání uložit trest do dvou let odnětí svobody a v Německu do pěti let odnětí svobody (www.dejure.com). Stejný rozdíl ve výši trestu u uvedeného trestného činu zjistíme porovnáním našeho mírného trestního zákoníku a trestního zákoníku Polské republiky. Polský trestní zákoník - Kodeks karny popisuje trestné činy proti životnímu prostředí v kapitole XXII (www.karne.pl). Srovnáním trestního zákoníku České republiky s Trestným zákonem č. 300/2005 Sb. platným ve Slovenské republice, s ohledem na výši trestu za trestné činy proti životnímu prostředí, zjistíme v podstatě stejnou benevolenci zákonodárce, kdy výše trestů lze tedy obecně charakterizovat jako příliš mírné. Slovenský trestný zákon č. 300/2005 Sb. upravuje trestné činy proti životnímu prostředí v druhém oddíle hlavy č. VI (www.minv.sk/?zakony).

Stěžejním problémem současné legislativní úpravy je také skutečnost, že trestně právní postih není možné uplatnit vůči právnické osobě, přičemž trestní stíhání lze konat pouze proti konkrétní osobě. Tuto problematiku upravuje kromě jiného Směrnice Evropského parlamentu a Rady o trestněprávní ochraně životního prostředí 2008/99/ES a to konkrétně článek č. 6 této směrnice - odpovědnost právnických osob. Daný právní předpis Evropské unie ukládá členským státům povinnost uvést v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do 26. prosince 2010, což v České republice splněno nebylo. (www.eur-lex.europa.eu)

Dalším navrhovaným opatřením je zpřísnění postihu protiprávního jednání, které nenaplnuje skutkovou podstatu trestného činu, ale v dané věci se jedná o přestupkové jednání v oblasti životního prostředí. V současné době je opětovné porušování tohoto jednání kvalifikováno stále jako přestupek, bez ohledu na to, kolikrát se pachatel skutku dopustil. Navrhuji tedy zavedení nové skutkové podstaty trestného činu v oblasti životního prostředí s tím, aby přestupek spáchaný v průběhu jednoho roku opakovaně, bez ohledu na způsobenou škodu, byl již právně kvalifikován jako trestný čin. Ačkoli zcela jasně z tohoto mého návrhu nevyplývá okamžité snížení četnosti trestných činů na úseku životního prostředí, je zřejmé, že eventuelní navýšení se bude projevovat pouze v prvopočátku do doby, než pachatelé tohoto protiprávního jednání, z obavy před trestem dle trestního zákoníku, od svého jednání upustí a nastane tedy požadovaný úbytek.

6. Závěr

Vzrůstající kriminalita a vysoké ekonomické škody v oblasti životního prostředí mne vedly k zamyšlení, jak tento negativní trend z mého pohledu zmírnit. V práci jsem tedy přednesl možná řešení k eliminaci tohoto negativního jevu ve společnosti, jakožto i vhodná opatření jednotlivých orgánů státní správy a územní samosprávy v řešení této předmětné problematiky.

Nejprve jsem ve své práci osvětlil základní definice, týkající se trestního zákoníku a to zejména pojem trestného činu, jeho zavinění, znaky a popsal veškeré trestné činy proti životnímu prostředí. Následně jsem přešel k vysvětlení základních zásad trestního řízení s uvedením orgánů činných v trestním řízení dle trestního řádu.

V dalších kapitole jsem popsal základní definice zákona o přestupcích a vyjmenoval skutkové podstaty přestupků na úseku týkajících se životního prostředí. Dále jsem se zabýval právními předpisy státních orgánů související s ochranou životního prostředí, jako jsou zákon o životním prostředí, o ochraně přírody a krajiny, o odpadech a podobně.

Po teoretickém vysvětlení základních pojmů jsem plynule přešel ke statistickým přehledům trestné činnosti v oblasti životního prostředí, které jsou uvedeny v Evidenčně statistickém systému Policie České republiky v období od roku 2007 do roku 2011 a to jak v četnosti jednotlivých trestných činů, tak i ve výši vzniklých ekonomických škod souvisejících s touto trestnou činností. Vyhodnocením

statistických dat vyplynul zcela zřejmý nárůst předmětné trestné činnosti, kdy výše ekonomických škod není vždy tomuto nárůstu přímo úměrná.

V další části práce se zmiňuji o preventivních opatřeních státních orgánů v rámci udržitelného rozvoje životního prostředí, kde jsem popsal vhodný postoj těchto orgánů v dané problematice. V této kapitole také popisuji principy udržitelného rozvoje, program Agendy 21 a program Environmentálního řízení a auditu EMAS.

V závěru bakalářské práce jsem po zhodnocení předmětného tématu navrhl opatření, které by dle mého názoru mohly podstatnou měrou nárůst trestné činnosti i vzniklé ekonomické škody v oblasti životního prostředí snížit, kdy jsem vycházel především ze znalostí problematiky a policejní praxe. Rovněž jsem porovnal právní předpisy České republiky s vybranými zahraničními prameny.

Je pochopitelné, že se v této práci z hlediska jejího rozsahu nedá pojmout a rozebrat celá široká problematika této dané trestné činnosti. Snažil jsem se poukázat na skutečnosti, které jsou ať jednotlivě či v souhrnu typické pro tuto kriminalitu a dále navrhnout některé kroky vedoucí ke snížení trestné činnosti v naší společnosti.

7. Seznam literatury

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v platném znění

Zákon o trestním řízení soudním č. 141/1961 Sb., trestní řád, v platném znění

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v platném znění

Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, v platném znění

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění

Zákon č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, v platném znění

Zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů, v platném znění

Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, v platném znění

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých dalších zákonů, v platném znění

Zákon č.289/1995 Sb., o lesích a o změně některých dalších zákonů, v platném znění

Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, v platném znění

Internetové zdroje:

Zákon č. 300/2005 Sb., trestný zákon. *Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky* [online]. [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: http://www.minv.sk/?zakony_mvsvr

Strafgesetzbuch. *Dejure.org* [online]. [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: <http://dejure.org/gesetze/StGB>

Kodeks karny. *Prawo karne* [online]. [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: <http://karne.pl/karny.html>

Directive 2008/99/ec of the European parliament and of the council. *Http://eur-lex.europa.eu* [online]. [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:328:0028:0037:EN:PDF>

Evidenčně statistický systém kriminality *Policie ČR* [cit. 2012-04-23] Dostupné z: <http://esek.pcr.cz>